

**MAZOWIECKI OPERATOR
SYSTEMU DYSTRYBUCYJNEGO**

**Współpraca z gminami w
kontekście planowania
energetycznego**

Łódź 28 03 2008 r.

1. Wprowadzenie

- *Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne*, obowiązująca od 4 grudnia 1997 r. (wraz ze zmianami) – wprowadziła nową filozofię i nowe mechanizmy działania w sektorze energetycznym.
- Transformacja ustrojowa, realizowana od 1989 r. w Polsce oraz w innych krajach Europy, objęła wszystkie dziedziny życia gospodarczego, w tym również wymogła reformę sektora energetycznego.
- Zasadniczym kierunkiem transformacyjnym energetyki było **wprowadzenie ekonomicznych mechanizmów funkcjonowania rynku oraz zmiany struktury własnościowej przedsiębiorstw i doprowadzenie w sektorze energetycznym do konkurencji w celu poprawy efektywności jego działania.**

- **Prawo energetyczne zmieniło również radykalnie podejście do problematyki gazyfikacji:**
- Wprowadzone zostały procedury planowania zaopatrzenia w media energetyczne:
 - na poziomie gmin (wiejskich i miejskich)
 - na poziomie województw
 - w przedsiębiorstwach energetycznych
- Prawo energetyczne uporządkowało wzajemne obowiązki i uprawnienia wszystkich stron występujących w procesie zaopatrzenia gminy w media energetyczne:
 - organów administracji
 - przedsiębiorstw energetycznych
 - konsumentów

- **Celem planowania zaopatrzenia w media energetyczne jest osiągnięcie warunków do zrównoważonego rozwoju poprzez:**
 - koordynację z planowaniem przestrzennym
 - integrację systemów zaopatrzenia gminy w poszczególne media (paliwa i energię) przy zastosowaniu kryteriów maksymalizacji efektywności energetycznej i minimalizacji kosztów
 - ochronę interesów konsumentów energii – popieranie rozwoju konkurencji i przeciwdziałaniu skutkom monopoli naturalnych

2. Planowanie zaopatrzenia w paliwa gazowe na poziomie gmin

- **Planowanie i organizacja zaopatrzenia w paliwa gazowe na obszarze gminy należy do zadań własnych gminy**
 - (art. 18, ust. 1, pkt. 1).
- Gmina realizuje te zadania zgodnie z założeniami polityki energetycznej państwa, miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego albo ustaleniami zawartymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- **Wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (art. 19, ust. 1-3).**

- **Projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy lub jej części,** określając między innymi ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.
- Projekt założeń podlega opiniowaniu przez:
 - samorząd województwa w zakresie koordynacji współpracy z innymi gminami oraz w zakresie zgodności z polityką energetyczną państwa
 - osoby i jednostki organizacyjne zainteresowane w trakcie wyłożenia projektu do publicznego wglądu

- Po uzyskaniu opinii do projektu założeń **Rada Gminy uchwała założenia do planu zaopatrzenia w media energetyczne**, rozpatrując jednocześnie wnioski, zastrzeżenia i uwagi zgłoszone w czasie wyłożenia projektu założeń do publicznego wglądu.
- W zgodności z tymi założeniami **wójt (burmistrz, prezydent miasta) opracowuje projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe**, jeśli plany rozwoju przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń (art. 20, ust. 1).
- **Plan zaopatrzenia gminy w media energetyczne uchwała Rada Gminy, po uzyskaniu od samorządu województwa potwierdzenia zgodności planu zaopatrzenia w energię i paliwa z polityką energetyczną państwa.** W celu realizacji planu zaopatrzenia gminy w media energetyczne, gmina może zawierać umowy z przedsiębiorstwami energetycznymi.

3. Planowanie zaopatrzenia w przedsiębiorstwie energetycznym

- **Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłem i dystrybucją paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na media energetyczne, uwzględniając miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego albo kierunki rozwoju gminy określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.**
- Plany rozwoju powinny zapewniać minimalizację nakładów i kosztów tak, aby nie powodowały one w poszczególnych latach nadmiernego wzrostu cen i stawek opłat dla paliw gazowych, przy zapewnieniu ciągłości, niezawodności i jakości dostaw.
- **Przedsiębiorstwo energetyczne uczestniczy w opracowaniu projektu założeń do planu zaopatrzenia gminy w media energetyczne, udostępniając nieodpłatnie (wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta) swój plan rozwoju oraz własne propozycje w tym zakresie (art. 19, ust. 4).**
- **Plan rozwoju przedsiębiorstwa podlega uzgodnieniu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki.**

PLANOWANE ZAOPATRZENIA GMINY W MEDIA ENERGETYCZNE (gaz, ciepło i energię elektryczną)

		PROJEKT ZAŁOŻEŃ	ZAŁOŻENIA DO PLANU	PROJEKT PLANU	PLAN ZAOPATRZENIA W MEDIA ENERGETYCZNE
GMINA	WÓJT (PREZYDENT, BURMISTRZ)	Planowanie i organizacja zaopatrzenia w media energetyczne należy do zadań własnych gminy (Prawo energetyczne art. 18, ust. 1, pkt. 1)			
		OPRACOWUJE: projekt założeń do PLANU (Prawo energetyczne art. 19, ust. 1-3)		OPRACOWUJE: projekt PLANU (Prawo energetyczne art. 20, ust. 1)	
	RADA GMINY		UCHWAŁA: założenia do PLANU (Prawo energetyczne art. 19, ust. 8)		UCHWAŁA: PLAN (Prawo energetyczne art. 20, ust. 4)
WOJE- WÓDZTWO	SAMORZĄD WOJE- WÓDZKI	OPINIUJE: projekt założeń do PLANU w zakresie koordynacji współpracy z innymi gminami w zakresie zgodności z polityką energetyczną państwa (Prawo energetyczne art. 19, ust. 5)			UCZESTNICZY: W planowaniu zaopatrzenia w energię i paliwa na obszarze województwa BADA: zgodność z polityką energetyczną państwa (Prawo energetyczne art. 17)
PRZEDSIĘBIORSTWO ENERGETYCZNE		SPORZĄDZA: * PLAN Rozwoju na obszarze swego działania * (Prawo energetyczne art. 16, ust. 1-5) UCZESTNICZY: → w procesie opracowania projektu ZAŁOŻEŃ UDOSTĘPNIĄ: → Plan Rozwoju i przedstawia propozycje niezbędne do opracowania projektu założeń do Planu (Prawo energetyczne art. 19, ust. 4) ZGŁASZA: wnioski, zastrzeżenia i uwagi (Prawo energetyczne art. 19, ust. 7) REALIZUJE I FINANSUJE: budowę sieci ujętej w Planie Rozwoju przedsiębiorstwa i projekcie założeń (Prawo energetyczne art. 7, ust. 5, 8)	UWAGA: Jeżeli Plan Rozwoju nie zapewnia realizacji założeń do PLANU, o którym mowa w uchwale Rady Gminy, Wójt (Prezydent, Burmistrz) opracowuje projekt PLANU	UCZESTNICZY: w opracowywaniu projektu PLANU zgłasza wnioski, zastrzeżenia i uwagi	REALIZUJE I WSPÓŁFINANSUJE: budowę sieci na zasadach pozataryfowych, jeśli są spełnione warunki techniczne i ekonomiczne (art. 7, ust. 5) Gmina może zawierać umowy z przedsiębiorstwem (art. 20, ust. 5)

4. Uwarunkowania ekonomiczne rozwoju gazyfikacji gminy

- **Polityka rozwoju gazyfikacji gmin winna być oparta na racjonalnych przesłankach**, w tym na opłacalności, wynikającej z analizy ekonomicznej efektywności inwestycji.
- Ocenę opłacalności ustala się w wyniku realizacji profesjonalnej procedury analitycznej zawierającej metodykę UNIDO, uzupełnioną testami ryzyka inwestycyjnego i ekonomicznego.
- **Czynniki wpływające na opłacalność:**
 - odległość gminy od systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego (wzrost nakładów na gazociąg przyłączeniowy zmniejsza opłacalność)
 - zwartość i gęstość zabudowy mieszkaniowej ma wpływ na materiałochłonność budowy sieci (wzrost materiałochłonności zmniejsza opłacalność)
 - wielkość zużycia – wysoki stopień gazyfikacji mieszkań i duży udział zużycia gazu na cele grzewcze (zasilanie kotłowni i przemysłu) sprzyja zwiększeniu opłacalności dostawy gazu

- **Najbardziej efektywne jest podłączenie nowych dużych odbiorców do istniejącej sieci dystrybucyjnej lub przy niewielkiej jej rozbudowie.**
- W następnej kolejności opłacalności przyłączania do istniejącej sieci gazowej są odbiorcy z ogrzewaniem pomieszczeń. Intensyfikacja zużycia gazu na cele grzewcze u istniejących odbiorców zwiększa opłacalność dostawy gazu.
- Obecnie inwestycje przyłączenia nowych miejscowości, szczególnie do sieci przesyłowej wysokiego ciśnienia, obarczone są dużym stopniem ryzyka. W takim przypadku zgłoszenie wniosku o przyłączenie odbiorcy przemysłowego lub dużej kotłowni może mieć wpływ na opłacalność gazyfikacji i zwiększyć szansę na podłączenie miejscowości do sieci gazowej.

5. Przyłączanie odbiorców do sieci gazowej

- **Przyłączanie odbiorców do sieci,**
 - **świadczenie usług przesyłowych,**
 - **prowadzenie eksploatacji sieci,**
 - **przestrzeganie standardów jakościowych**
 - **obsługi odbiorców,**
 - **kalkulację opłat przyłączeniowych i taryf**
 - **regulują rozporządzenia wykonawcze Ministra Gospodarki.**
-
- **Przyłączenie odbiorców do sieci**
 - **może nastąpić wówczas, jeżeli**
 - **istnieją techniczne i ekonomiczne**
 - **warunki dostarczania energii,**
 - **a żądający zawarcia umowy o przyłączenie**
 - **spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru.**

- **Szczegółowe warunki przyłączenia**
- **podmiotów do sieci gazowej:**
 - **określenie warunków przyłączenia**
(złożenie wniosku o przyłączenie do sieci gazowej wraz z planem sytuacyjnym i oświadczeniem o posiadanym tytule prawnym do gazyfikowanej nieruchomości)
 - **zawarcie umowy o przyłączenie**
(złożenie wniosku o zawarcie umowy o przyłączenie do sieci gazowej, zawarcie umowy, realizacja postanowień umowy przez podmiot i dostawcę gazu)
 - **zawarcie umowy kompleksowej sprzedaży i dostarczania paliwa gazowego**
 - **uruchomienie dostawy gazu**
 - **przestrzeganie standardów jakościowej obsługi odbiorców**

6. Podstawy prawne finansowania inwestycji w gazownictwie

- **Przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych są obowiązane do zawarcia: umowy o przyłączenie, umowy sprzedaży paliw gazowych lub umowy o świadczenie usług przesyłowych z odbiorcami lub podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczenia, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru (art. 7, ust. 1).**
- **Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem i dystrybucją paliw gazowych są obowiązane zapewnić realizację i finansowanie budowy i rozbudowy sieci, w tym na potrzeby przyłączy podmiotów ubiegających się o przyłączenie, na warunkach określonych w przepisach, o których mowa w art. 9 i 46, oraz w założeniach lub planach, o których mowa w art. 19 i 20.**

- **Za przyłączenie do sieci przewidzianej w założeniach, o których mowa w art. 19, pobiera się opłatę określoną na podstawie ustalonych w taryfie stawek opłat za przyłączenie do sieci.**
- **Obowiązek realizacji inwestycji ciąży na przedsiębiorstwach energetycznych tylko wtedy, gdy spełnione są łącznie dwa warunki:**
 - jeżeli „istnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania paliwa gazowego, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru”,
 - inwestycja ujęta jest w planie rozwoju przedsiębiorstwa energetycznego oraz w projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.
- **Gmina nie może domagać się finansowania przez przedsiębiorstwo gazownicze każdego przedsięwzięcia inwestycyjnego**, wymagania te są zasadne tylko w odniesieniu do inwestycji, która spełnia warunki ekonomiczne i jest uwzględniona w planie rozwoju tego przedsiębiorstwa.

- Nieuwzględnienie w planie rozwoju przedsiębiorstwa energetycznego, konkretnego zadania inwestycyjnego, które zamierza zrealizować gmina **nakłada na nią obowiązek ujęcia tego przedsięwzięcia w projekcie planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe i określenia źródeł jego finansowania** (art. 20 ustawy).
-
- **W przypadku braku założeń, potencjalni odbiorcy nie będą mieli tyle trudności z przyłączeniem do sieci gazowej, ale będą musieli ponieść wyższe opłaty za przyłączenie.**
- W takiej sytuacji odpowiedzialność ponoszą gminy.
- Zgodnie z wyrokiem Sądu Antymonopolowego z 10 stycznia 2005 r. (sygn. akt XVIII Ame 90/03), **gdy gmina nie ma planu zaopatrzenia, za przyłączenie do sieci trzeba zapłacić według rzeczywistych kosztów budowy przyłącza, a nie według stawki ryczałtowej, określonej w taryfie przedsiębiorstwa energetycznego.**

- **Brak wizji gospodarki energetycznej na terenie gminy**
- **utrudnia racjonalne planowanie**
- **ograniczonych środków przedsiębiorstw energetycznych**
- **na inwestycje sieciowe.**

- **Plan rozwoju przedsiębiorstwa gazowniczego**
- **i rozwój gazyfikacji**
- **w praktyce opiera się**
- **na działalności służb marketingowych przedsiębiorstwa**
- **i współpracy z mieszkańcami i firmami,**
- **zainteresowanymi przyłączeniem do sieci gazowej.**

- Większość gminnych
 - „Projektów założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”
 - nie spełnia wymogów przepisów art. 19 ustawy
 - w odniesieniu do zaopatrzenia w gaz ziemny.
- Opracowania te zazwyczaj zawierają:
 - opis istniejącej infrastruktury gazowniczej gminy
 - zużycie gazu przez istniejących odbiorców
 - prognozę zapotrzebowania na paliwo gazowe
 - konkluzję, że przyłączanie odbiorców na obszarze gminy będzie się odbywało na zasadach określonych w *Prawie energetycznym*
- „Projekty założeń” zazwyczaj **nie zawierają**:
 - docelowej rozbudowy (budowy) infrastruktury gazowniczej
 - oceny ekonomicznej efektywności inwestycji

7. Ścieżka dojścia do realizacji gazyfikacji gminy

- Etapy planowania
- procedura planowania w gminie
- procedura planowania w przedsiębiorstwie energetycznym

- **Etapy realizacji**
- **faza negocjacji gminy z przedsiębiorstwem energetycznym**
- **faza zawierania umów przez gminy z przedsiębiorstwem energetycznym o wspólną realizację gazyfikacji**
- **faza projektowania sieci, powiązana z ustaleniem warunków przyłączenia odbiorców do sieci**
- **faza realizacyjna budowy, powiązana z zawieraniem umów z odbiorcami o przyłączenie do sieci i umów sprzedaży paliwa gazowego**

**MAZOWIECKI OPERATOR
SYSTEMU DYSTRYBUCYJNEGO**

Dziękuję za uwagę

MOSD Sp. z o.o. ZG Łódź